

NAJBOLJŠE NOVICE IZ SVETA

REPUBLIKA
SLOVENIJA

MINISTRSTVO ZA
ZUNANJE ZADEVE

MINISTRSTVO ZA
OKOLJE IN PROSTOR

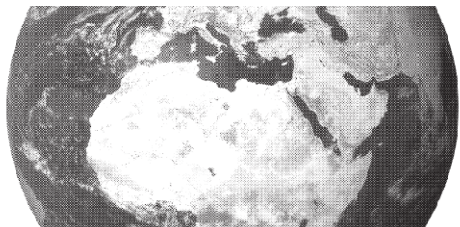
MEDNARODNO RAZVOJNO
SODELOVANJE SLOVENIJE
SLOVENIA'S DEVELOPMENT
COOPERATION

www.worldsbestnews.org

www.sloga-platform.org

november 2019

Verjamete v te tri podnebne mite? | 2

Majhna dejanja za velike spremembe | 3

Svet v številkah | 4

SVET SE PREBUJA OB PODNEBNIH AKCIJAH

Podnebne spremembe imajo vedno bolj resne posledice. Vedno več ljudi tudi razume, da je proti podnebnim spremembam potrebno ukrepati takoj.

TOČKA PRELOMA

Thomas Gringer Jakobsen

V zadnjih dveh letih je bilo podnebje tema, ki se je še posebej dotaknila mladih. V letu 2019 je več sto tisoč mladih po celem svetu zavzelo ulice in od politikov zahtevalo konkretne ukrepe. Ekstremni vročinski valovi, gozdni požari v Avstraliji, ZDA ter na Švedskem so nam dali vedeti, da se dogaja nekaj neobičajnega.

Volivci so izbrali podnebje

Politiki, korporacije in podjetja so potrebovali veliko časa, da so prepoznali podnebne spremembe kot resničen problem, vendar se to na srečo počasi spreminja. Raziskave predvolilnih kampanj v številnih državah so pokazale, da je bilo podnebje osrednja tema mnogih političnih kampanj, tudi kampanje za volitve v Evropski parlament. Velika globalna podjetja se zanimajo za prebujajoči se trg trajnost-

PODPORA
Zaradi podnebja ljudje v velikem delu sveta zahtevajo poudarek na trajnostnih spremembah. Na sliki protesti v Ljubljani.

FOTO: STA

nih rešitev in številna podjetja je začelo skrbeti, kako bosta dviganje temperature ter pomanjkanje vode vplivala na njihov dobiček.

Sonce in veter pridobivata na veljavi

V zadnjih letih je bilo postavljenih na tisoče sončnih celic in vetrnih turbin, tudi v ZDA ter na Kitajskem, električni avtomobili pa imajo vedno večjo veljavo. Čeprav zelena tehnologija pomaga pri blaženju podnebnih sprememb, so najpo-

gostejši viri energije na svetu še vedno nafta, premog in plin.

Novo poročilo Medvladnega podnebnega foruma Združenih narodov je pokazalo, da obstaja upanje. V teoriji imamo še vedno možnosti, da se izognemo najhujšim posledicam segrevanja podnebja. Toda to bo zahtevalo bistveno preoblikovanje družbe. To bo od podnebno zavednih protestnikov in politikov terjalo, da svoje besede podkrepijo z veliko več ukrepi, kot do sedaj.

UVODNIK

Albin Keuc, direktor platforme SLOGA

Stopimo skupaj!

Leto 2019 so zaznamovali protesti mladih za podnebno pravičnost po vsem svetu, poročila o zaostrovanju podnebnih razmer in pozivi politikom za nujno ukrepanje. Namesto pasivnosti se od politikov zahteva dejavno, ciljno usmerjeno in vključujoče ravnanje.

Za reševanje podnebne krize imamo tehnološke in druge rešitve. Spremeniti moramo svoj netrajnostni življenjski slog, ki temelji na prekomernem izrabljanju naravnih virov in prenosu bremena na prihodnje generacije. Potrebujemo soglasje, a zanj se moramo pogajati, dogovoriti in dogovorjeno spoštovati na vseh ravneh.

Narava nam vsak dan dokazuje, da je Slovenija še posebej ranljiva. Naši skupni, trajnostni cilji so omilitev podnebnih sprememb s spremembami tehnologij, potrošniških navad, ustvarjanjem krožnega gospodarstva in krepitev razvojnega sodelovanja.

Upamo, da vas bo branje Najboljših novic iz sveta, ki prinašajo zgodbe o rešitvah, spodbudilo, da s svojim znanjem in izkušnjami prispevate svoj delež.

TRIJE MITI O PODNEBJU – IN ZAKAJ SO PROBLEMATIČNI

Razprave o podnebnju so pogosto polne zmotnih prepričanj. Poglejmo podrobneje najbolj razširjene mite o podnebnju.

PRIHAJA NOVA TEHNOLOGIJA, KI NAS BO REŠILA

Anders Seneca Bang

Mnogi upajo, da lahko podnebno krizo rešijo nove tehnologije, na primer, da lahko iz zraka očistimo CO₂. Vendar pa je polaganje upov v novo obstoječe tehnologije nevaren mit, ki odmika pogled od dejanskih težav, pojasni profesor Brian Vad Mathiesen, raziskovalec energetskih sistemov na Univerzi v Aalborgu. »Veliko je

prividov novih tehnologij, ki domnevno rešujejo vse probleme,« pravi Mathiesen. Boji se, da je upanje na revolucionarno tehnologijo izgovor, ki stoji na poti do obsežne družbene preobrazbe, potrebne za zmanjšanje izpustov - in dlje kot povzročamo velike izpuste, težje jih bo kasneje znižati. »Približno 95 % tehnologij, ki jih potrebujemo do

leta 2050, danes že poznamo in večina jih je tako poceni, da bi jih lahko v velikem obsegu že začeli uporabljati,« pravi. »Zaradi političnih razlogov ne gre hitreje. Ne zato, ker tehnologije ne bi bilo.«

PREPOZNO JE, DA BI KARKOLI NAREDILI

Thomas Gringer Jakobsen

Podnebnih sprememb ne moremo več ustaviti, vendar zaradi tega ni vse izgubljeno. Leta 2015 so se države dogovorile, da bodo globalno segrevanje obdržale pod 2 stopinjama Celzija, cilj pa je ostati pod 1,5 stopinje Celzija segrevanja. Od takrat se izpusti CO₂ niso znižali, zato bo cilj 1,5 stopinje Celzija težko doseči. Po mnenju Medvladnega panela Združenih narodov za podnebne

spremembe (IPCC) bo to od nas zahtevalo, da izpuste do leta 2030 prepolovimo, do 2050 pa jih skoraj izničimo. Nekateri dvomijo, ali je mogoče svet tako hitro spremeniti. Vendar imamo še vedno možnost, da se izognemo dvigu temperature za več kot 2 stopinji Celzija, in še večjo možnost, da se izognemo višjim temperaturam, ob katerih bi posledice lahko bile katastrofalne. Zato je pomembno, kaj svet počne zdaj.

OCENA
Še vedno obstaja možnost, da se izognemo najhujšim posledicam globalnega segrevanja. Zato je potrebno ukrepanje na vseh področjih.

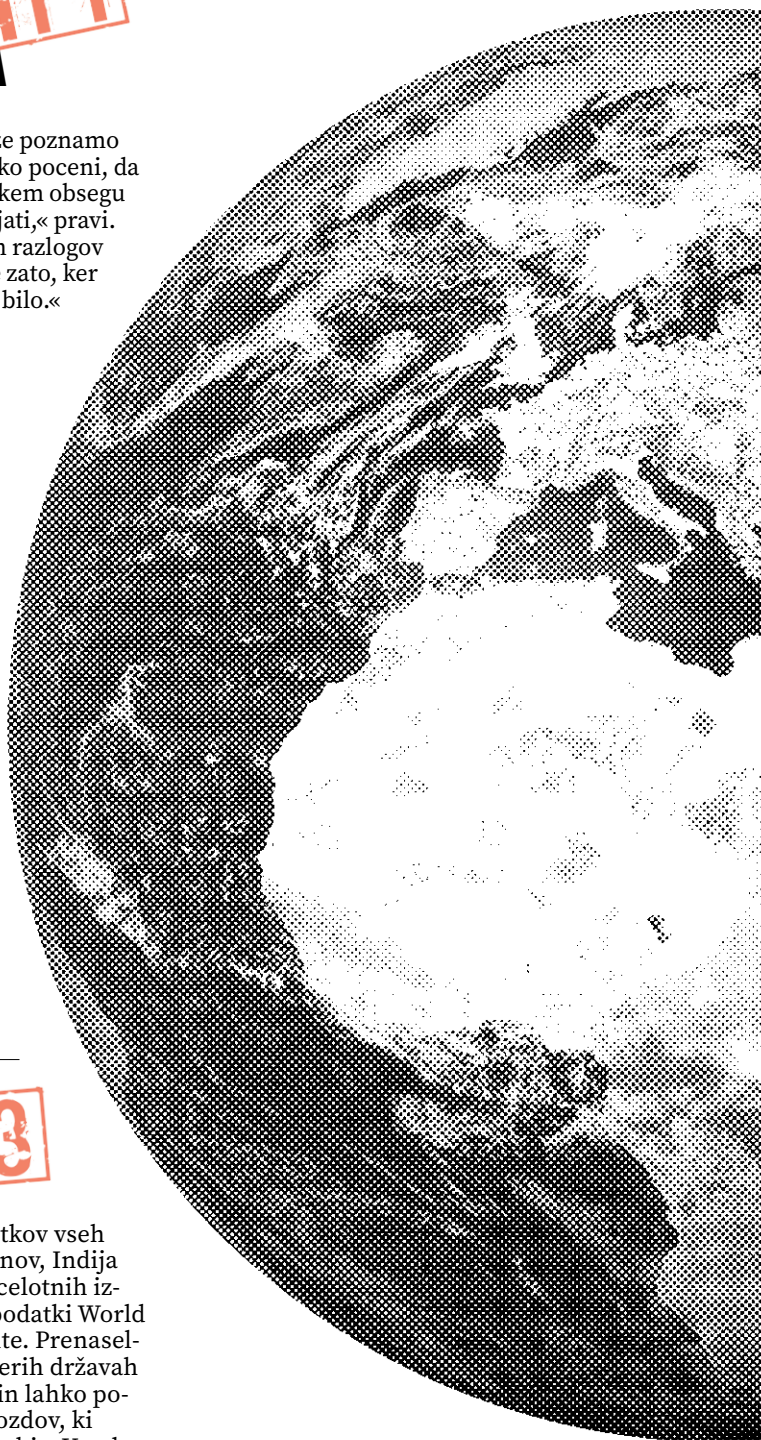
VZROK ZA SEGREVANJE JE PRENASELJENOST

Thomas Gringer Jakobsen

V razpravah o podnebnih spremembah velikokrat slišimo, da je vzrok zanje hitro rastoče prebivalstvo v revnih državah. Tovrstno prepričanje je zmotno iz dveh razlogov. Prvič, svetovno prebivalstvo danes narašča počasneje kot v preteklosti. Do leta 2100 pa naj bi se rast umirila. Drugič, ljudje v revnih delih sveta povzročijo zelo malo izpustov CO₂. Leta 2016

je Severna Amerika proizvedla 18 odstotkov vseh izpustov CO₂, medtem ko tam biva zgolj 5 odstotkov svetovnega prebivalstva. Nasprotno je 16 odstotkov svetovnega prebivalstva, ki živi v afriških državah, skupaj proizvedlo le 4 odstotke vseh izpustov CO₂. Primerjamo lahko tudi dve veliki državi - Indijo in Kitajsko. Obe imata nekaj več kot 1,3 milijarde prebivalcev. V preteklosti je Kitajska iz-

puščala 15 odstotkov vseh toplogrednih plinov, Indija pa le 4 odstotke celotnih izpustov, pravijo podatki World Resource Institute. Prenaseljenost je v nekaterih državah resnična težava in lahko povzroči krčenje gozdov, ki vplivajo na podnebje. Vendar so podnebne spremembe, ki jih občutimo danes, predvsem posledica zelo visokih izpustov CO₂ v bogatih državah.

MAJHNA DEJANJA ZA VELIKE SPREMEMBE

Tudi Slovenija si prizadeva pokazati, da obstaja drugačna razvojna pot, ki ni škodljiva našemu okolju, podnebnju in družbi. Želimo pokazati možnosti razvojnih poti, ki so okolju in človeku prijazne oz. trajnostne, ter vse priložnosti, ki jih trajnostni razvoj prinaša.

DOBRE PRAKSE

Patricija Vrtič

Slovenske nevladne organizacije zato izvajajo projekte mednarodnega razvojnega sodelovanja, ki jih podpira Ministrstvo za zunanje zadeve Republike Slovenije, z namenom izboljšati življenja posameznikov in skupnosti. Skupaj prispevajo k doseganju ciljev podnebne politike in prilagajanja podnebnim spremembam, s tem pa k zmanjševanju neenakosti na globalni ravni. Izvajajo projekte, ki bodo zagotovili, da bo okolje, v katerem živimo, v prihodnje omogočalo boljše življenje. Za vse.

Ruanda: Učinkovita raba naravnih virov

»Moje ime je Chantal in imam šest otrok. Ta projekt je zelo dober za našo družino. Dobili smo učinkovite glinene kuhalnike, da ni potrebno kuhati na odprtem ognju. Sedaj hitreje skuham in uporabim veliko manj lesa kot prej. Prejeli smo tudi sončne celice in luč. Pred tem so se otroci zvečer brez luči težko učili ali pa smo uporabljali tradicionalno luč na kerozin, ki zelo onesnažuje okolje. Učni uspeh otrok se je že izboljšal. Ob hiši imamo manjši vrt, kjer lahko s prejetimi semeni gojimo zelenjavo. Zelo smo hvaležni tudi za kozo, ki nam z iztrebki omogoča naravno gnojilo, da več pridelamo. Prej so bili otroci ves čas podhranjeni, sedaj ne več. V prihodnosti želimo nadaljevati z ekološkim kmetijstvom, da bi še bolj napredovali. Zahvaljujem se Sloveniji, ker nam je spremenila življenjski stil.« [Več na KARITAS.SI.](#)

Uganda: Ukrepi za odpravo podhranjenosti urbanih beguncev

Ayenne živi v Ndejje, kraju v bližini Kampale, glavnega mesta Ugande. Pribežala je iz Južnega Sudana. Urbani begunci so pogosto izpostavljeni podhranjenosti, zato se je Ayenne pridružila projektu, kjer z drugimi begunci in migranti pridelujejo zelenjavo, sadje in osnovna živila. Ayenne in njena razširjena družina sedaj niso več izpostavljeni naraščanju in padanju hrane ali pomanjkanju pridelka zaradi vedno pogostejših suš ali obilnih padavin, ki so posledica podnebnih sprememb. Te so v Ugandi vedno večji problem, ki pogloblja revščino in s tem lakoto. V triletnem projektu Foruma za enakopraven razvoj se je 50 družinam izboljšala prehranska suverenost, istočasno pa so družinski člani pridobili znanje kmetovanja na način, prilagojen podnebnim spremembam, ki hkrati znižuje vpliv kmetovanja na okolje in podnebje. [Več na FORUMFER.ORG.](#)

Srbija: Uspešno podjetništvo na okolju prijazen način

Vesna Šutić iz Krivog Vira je s pomočjo projekta slovenske in srbske Karitas izboljšala sušenje domačih zelišč, ki sedaj predstavlja najpomembnejši vir dohodka na kmetiji. Deležna je bila usposabljanja o predelavi domačih zelišč. Preko nagradnega natečaja je prejela sušilnico za sušenje ognjiča. Vsa njena dejavnost je okolju

prijazna, saj ne uporabljajo škodljivih gnojil in večino dela je opravljenega brez mehanizacije. »V ta projekt sem se vključila z veliko podporo moža, sina in snahe. Veliko mi pomeni, da žene nismo zapostavljene, da lahko začnemo z družinskim poslom.« Vesna je med 40 ženskami, ki so v projektu opolnomočenja žensk v jugovzhodni Srbiji nadgradile svojo okolju prijazno kmetijsko dejavnost s področja čebelarstva, zdravilnih zelišč, kmečkega turizma in domače hrane. [Več na KARITAS.SI.](#)

Slovenija: Do sprememb prek delavnic globalnega učenja

»Varovanje okolja me zanima že nekaj let. Veliko sem slišala o podnebnih spremembah, doma in v šoli, pa nisem vedela, kaj to sploh pomeni za naša življenja. Na delavnicah sem se naučila, zakaj do njih prihaja in kaj lahko naredimo, da jih ublažimo. S prijatelji smo se aktivirali – razdelili smo vrečke za sadje in zelenjavo iz starih zavese, pripravili č-

stilne akcije, izogibamo se plastiki za enkratno uporabo, udeležili smo se podnebnih protestov, sama uporabljam tudi okolju neškodljivo kozmetiko in ne jem mesa, uvedbo vegetarijanskega obroka pa sem predlagala tudi v šoli.« je pojasnila devetošolka Rebeka. Srednješolsko učiteljico Natašo najbolj veseli uporabnost pridobljenega znanja: »Globalno učenje je koristno zato, ker kompleksne teme, kot so podnebne spremembe, dijakom predstavi na zanimiv, razumljiv in vključujoč način, predvsem pa jih motivira, da postanejo sprememba in ukrepajo. Iz pasivnih jih naredi aktivne. Aktivnosti, kjer lahko izobraževalci poglobljamo svoje znanje in metode, so zato ne samo koristne, ampak tudi nujne.« Aktivnosti s področja globalnega učenja za mlade in izobraževalce potekajo v sklopu projekta Trajnostno. Lokalno. Globalno., ki združuje 20 slovenskih nevladnih organizacij, koordinira pa jih platforma SLOGA. [Več na SLOGA-PLATFORM.ORG.](#)

CHANTAL je ena od članic 600 družin, vključenih v projekt učinkovite rabe naravnih virov v Ruandi, ki ga izvajata Karitas iz Slovenije in Ruande.

FOTO: SLOVENSKA KARITAS

Črna gora: Sanacija deponije v Plavu

Občina Plav na severu Črne gore je več let uporabljala neurejeno deponijo na bregovih reke Komaračke, ki se izliva v Plavsko jezero. Slednje predstavlja največje ledeniško jezero v državi, naseljujejo ga vrste avtohtonih rib in številne ptice, kot priljubljena izletniška točka pa ima velik turistični potencial. Izcedne vode iz deponije so onesnaževale vodne vire, zato je bila nujna njena sanacija. S pomočjo razvojnih sredstev Slovenije je bila ustrezno urejena deponija in umeščen zeleni pokrov.

Kot najprimernejša dolgoročna in trajnostna rešitev za prečiščevanje odpadnih voda z deponije se je pokazala sonaravna rešitev, ki z uporabo naravnih samočistilnih mehanizmov (rastlinska čistilna naprava) varuje naravne vire. Projekt, ki ga preko Centra za mednarodno sodelovanje in razvoj izvaja Limnos d.o.o. Ljubljana, sofinancira Ministrstvo za finance RS. [Več na CMSR.SI.](#)

Za podnebno financiranje v partnerskih državah je Slovenija leta 2018 namenila skupno 4,3 mio EUR, kar predstavlja 16-odstotno povečanje glede na leto prej.

NAJBOLJŠE NOVICE IZ SVETA

SVET V ŠTEVILKAH

56.600
vetrnih turbin
se trenutno vrti v ZDA.

VIR: AWEA
(AMERICAN WIND ENERGY ASSOCIATION)

1,6
milijona
šolajočih se mladih
v 125 državah je
15. marca 2019
protestiralo za
podnebne ukrepe.

VIR: BBC

7.500
električnih
avtobusov
vsak mesec vozi po
cestah na Kitajskem.

VIR: WORLD ECONOMIC FORUM

BOJ PROTI REVŠČINI NE GRE NA RAČUN PODNEBJA

PORABA

Thomas Gringer Jakobsen

Svet se lahko hkrati bori proti podnebnim spremembam in za odpravo skrajne revščine. Najrevnejša desetina svetovnega prebivalstva ima tako nizke prihodke in tako nizko

individualno potrošnjo, da ustvarijo zgolj odstotek vseh izpustov CO₂. Zato se lahko njihov življenjski standard izboljša, tako da se jim omogoči dostop do osnovnih dobrin brez občutnega vpliva na podnebje. Nasprotno, najbogatejša desetina ustvari skoraj polovico vseh izpustov

CO₂. Kevin Anderson, priznani profesor energetike in podnebnih sprememb, znan po tem, da vedno potuje z vlakom namesto z letalom, pravi, da bi se svetovni izpusti CO₂ znižali za tretjino, če bi najbogatejši zmanjšali svojo porabo na raven povprečnih Evropejcev.

PODATKI:
OXFAM
ILUSTRACIJA:
JOSEPHINE JENSEN

OPTIMIST TEDNA

KAJ SO NAJBOLJŠE NOVICE IZ SVETA?

Najboljše novice iz sveta so neodvisna publikacija, ki temelji na konstruktivnem novinarstvu in kampanjah. Pišemo o napredku in rešitvah za svetovne izzive.

Naše delo temelji na ciljih trajnostnega razvoja, ki vključujejo odpravo skrajne revščine, zmanjšanje globalnih neenakosti in boj proti podnebnim spremembam.

Verjamemo, da dobro znanje ustvarja upanje in da navade ustvarjajo motivacijo za ukrepanje. Več lahko preberete na:

www.worldsbestnews.org
www.sloga-platform.org

Uredništvo danske izdaje:

Novinarja: Thomas Gringer Jakobsen, Anders Seneca Bang
Grafično oblikovanje: Lauge Eilsøe-Madsen
Grafike: Josephine Jensen
Urednica: Sophie Rytter
Glavni urednik: Thomas Ravn-Pedersen

Uredništvo slovenske izdaje:

Urednica: Patricija Vrtič, SLOGA
Priprava prispevkov: Ana Kalin, Jana Lampe, Patricija Vrtič
Grafično oblikovanje: Svetilka d.o.o.

Izdala: SLOGA Platforma NVO za razvoj, globalno učenje in humanitarno pomoč s podporo danske agencije za mednarodni razvoj Danida in Ministrstva za zunanje zadeve RS.

Časopis izraža mnenja avtorjev in ne predstavlja uradnega stališča Vlade Republike Slovenije.